

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Конфліктологія з основами медіації
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Теслик Наталія Миколаївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом одного семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 32 год. становить контактна робота з викладачем (16 год. лекцій, 16 год. практичних занять), 118 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Організаційна психологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Методологічні та теоретичні проблеми психології
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння знань з питань вирішення та попередження конфліктів як основи розвитку у магістрантів комплексу загальних та професійно значущих компетентностей профілактики та урегулювання конфліктних ситуацій; оволодіння практичними навичками організації медіаційного процесу, творчим підходом до вирішення конфліктних ситуацій.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Конфліктологія у науковому просторі Розвиток конфліктології як науки і навчальної дисципліни. Проблеми визначення конфліктології, об'єкт і предмет конфліктології. Соціально-біологічна, соціально-психологічна, класова, функціональна, діалектична теорії конфлікту.
--

<p>Тема 2 Психологія конфлікту</p> <p>Психологічна характеристика конфлікту. Сутність конфлікту. Конфлікт як форма спілкування. Об'єкти та суб'єкти соціальних конфліктів. Ознаки та межі конфлікту. Причини конфліктів. Функції конфліктів. Рефлексія учасників конфлікту. Позиція у конфлікті.</p>
<p>Тема 3 Динаміка конфлікту</p> <p>Етапи та закономірності розвитку конфлікту Циклічність фаз конфлікту. Етапи конфлікту та можливості його розв'язання. Конфліктна ситуація. Інцидент. Ескалація. Завершення конфлікту. Післяконфліктна ситуація. "Мертва точка" конфлікту. Конфліктогени та їх класифікація. Трансактний аналіз конфліктів. Трансактні категорії.</p>
<p>Тема 4 Типологія конфліктів</p> <p>Класифікація конфліктів. Поняття про внутрішньоособистісні конфлікти. Міжособистісні конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Внутрішньогрупові конфлікти.</p>
<p>Тема 5 Управління конфліктами</p> <p>Принципи і методи управління конфліктами. Закономірності і принципи управління конфліктами. Структурні методи управління конфліктами. Координаційні та інтегруючі механізми. Засоби інтеграції. Визначення загальної організаційної комплексної мети. Стратегії поведінки в конфлікті Томаса - Кілмена (ухилення, поступка, примушування, компроміс, співробітництво).</p>
<p>Тема 6 Позиція у конфлікті і соціум</p> <p>Комунікація, перцепція та інтеракція у конфліктній взаємодії. Бар'єри спілкування. Стратегія поведінки в конфлікті. Спроможність до вибору стратегії поведінки у конфлікті. Ефективна позиція у конфлікті. Асертивна поведінка. Соціальні наслідки поведінки у конфлікті.</p>
<p>Тема 7 Завершення конфліктної взаємодії</p> <p>Форми завершення конфлікту. Завершення і вирішення конфлікту. Післяконфліктна стадія відносин. Баланс взаємодії. Можливості впливу на конфліктну ситуацію. Переговори як шлях вирішення конфліктів</p>
<p>Тема 8 Медіація</p> <p>Нормативно-правові засади медіації в Україні. Ознаки медіації. Процедура медіації. Стратегічні та тактичні засоби. Медіатор: особистісна та професійна готовність. Ризики та переваги медіації.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Розуміти наукові принципи у сфері конфліктології та медіації
РН2	Оперативно приймати рішення у складних конфліктних ситуаціях.
РН3	Теоретично аргументувати шляхи подолання конфліктів, обирати ефективні технології та методи професійної діяльності у сфері медіації, передбачати наслідки конфліктів.

PH4	Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання із вирішення та попередження конфліктів
PH5	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень у конфліктних ситуаціях

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
CH2	ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
CH3	ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
CH4	ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
CH5	ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Конфліктологія у науковому просторі	
Лк1 "Конфліктологія у науковому просторі"	Розвиток конфліктології як науки і навчальної дисципліни. Проблеми визначення конфліктології, об'єкт і предмет конфліктології. Принципи, рівні знань і функції конфліктології. Зв'язок з іншими науками.
Пр1 "Конфліктологія у науковому просторі"	Історія розвитку конфліктологічних ідей. Становлення конфліктологічних ідей (від античності до ХІХ ст.). Розвиток конфліктологічних ідей ХХ ст. Становлення конфліктології на пострадянському просторі та в сучасній Україні
Тема 2. Психологія конфлікту	
Лк2 "Психологія конфлікту"	Сутність і принципи соціальної природи конфлікту. Характеристика конфлікту як соціального явища.
Пр2 "Психологія конфлікту"	Конфлікт як форма спілкування. Об'єкти та суб'єкти соціальних конфліктів. Ознаки та межі конфлікту. Причини конфліктів. Функції конфліктів. Рефлексія учасників конфлікту. Позиція у конфлікті.
Тема 3. Динаміка конфлікту	
Лк3 "Динаміка конфлікту"	Етапи та закономірності розвитку конфлікту Циклічність фаз конфлікту. Етапи конфлікту та можливості його розв'язання.

<p>Пр3 "Динаміка конфлікту"</p> <p>Конфліктна ситуація. Інцидент. Ескалація. Завершення конфлікту. Післяконфліктна ситуація. "Мертва точка" конфлікту. Конфліктогени та їх класифікація. Трансактний аналіз конфліктів. Трансактні категорії.</p>
<p>Тема 4. Типологія конфліктів</p>
<p>Лк4 "Типологія конфліктів"</p> <p>Класифікація конфліктів. Принципи та критерії класифікації</p>
<p>Пр4 "Типологія конфліктів"</p> <p>Поняття про внутрішньоособистісні конфлікти. Міжособистісні конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Внутрішньогрупові конфлікти.</p>
<p>Тема 5. Управління конфліктами</p>
<p>Лк5 "Управління конфліктами"</p> <p>Принципи і методи управління конфліктами. Закономірності і принципи управління конфліктами. Структурні методи управління конфліктами.</p>
<p>Пр5 "Управління конфліктами"</p> <p>Координаційні та інтегруючі механізми. Засоби інтеграції. Визначення загальної організаційної комплексної мети. Структура системи винагород, як метод управління конфліктною ситуацією. Міжособистісні методи (стилі) управління конфліктами.</p>
<p>Тема 6. Позиція у конфлікті і соціум</p>
<p>Лк6 "Позиція у конфлікті і соціум"</p> <p>Комунікація, перцепція та інтеракція у конфліктній взаємодії. Бар'єри спілкування. Стратегія поведінки в конфлікті.</p>
<p>Пр6 "Позиція у конфлікті і соціум"</p> <p>Спроможність до вибору стратегії поведінки у конфлікті. Ефективна позиція у конфлікті. Асертивна поведінка. Соціальні наслідки поведінки у конфлікті.</p>
<p>Тема 7. Завершення конфліктної взаємодії</p>
<p>Лк7 "Завершення конфліктної взаємодії"</p> <p>Форми завершення конфлікту. Завершення і вирішення конфлікту. Післяконфліктна стадія відносин.</p>
<p>Пр7 "Завершення конфліктної взаємодії"</p> <p>Баланс взаємодії. Можливості впливу на конфліктну ситуацію. Переговори як шлях вирішення конфліктів</p>
<p>Тема 8. Медіація</p>

Лк8 "Медіація" Нормативно-правові засади медіації в Україні. Медіація як процес соціальної взаємодії. Ознаки медіації. Процедура медіації.
Пр8 "Медіація" Стратегічні та тактичні засоби. Медіатор: особистісна та професійна готовність. Ризики та переваги медіації.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Практико-орієнтоване навчання

Оволодіння базовим теоретичним матеріалом курсу під час лекційних та практичних занять магістрантів спрямовано на набуття знань та навичок аналізу конфліктних ситуацій та можливостей вирішення конфліктів. Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають магістрантам можливість засвоїти основи організації переговорного та медіаційного процесу. Під час педагогічної взаємодії з викладачем на інтерактивних лекціях, кейс-стаді магістранти мають застосовувати знання, навички та уміння для аналізу конфліктних ситуацій та подолання їх у практичній діяльності організаційного психолога.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Виконання практичних завдань
НД3	Обговорення кейсів

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$

Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Аналіз та самоаналіз усних відповідей, здатність до діалогу та дискусії	Протягом семестру	На занятті
МФО2 Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами	Протягом семестру	На занятті

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Виконання самостійних практичних завдань	Кейс-стаді	Протягом семестру	На занятті
МСО2 Тестування	Діагностика отриманих знань та уявлень	Атестація	Під час атестаційного заняття
МСО3 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Кейс-стаді. Також можуть враховуватися результати неформального/інформального навчання здобувачів за тематикою навчальної дисципліни: 1. Проходження он-лайн курсу на освітній платформі; 2. Участь у наукових та науково-практичних конференціях, написання тез у збірці науково-практичної конференції; 3. Написання статті з публікацією у періодичному виданні. Види навчальної діяльності та кількість балів, що за них зараховується, визначається комісією та оформлюється у вигляді "Освітньої декларації".	Протягом семестру	На занятті

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Семестр викладання		100 балів		
МСО1. Виконання самостійних практичних завдань		40		
		40	30	Так
МСО2. Тестування		30		
		30	10	Так
МСО3. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		30		
	Отримання неформальної освіти (2x15)	30	20	Так

Контроль навчальної роботи студента здійснюються за модульно-рейтинговою системою: виконання самостійних практичних завдань, тестування, виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист).

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Долинська Л.В., Матяш-Заяц Л.П. Психологія конфлікту. Київ: Каравела, 2021. 304 с.
2	Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів : Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с
3	Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
Допоміжна література	
1	Бабанін, С. В. Законодавче врегулювання медіації як соціальної послуги Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2020. Вип. 43. С. 18-21.
2	Власенко, І. Оволодіння практичними навичками у сфері медіації в умовах закладу вищої освіти. Педагогічний процес: теорія і практика. 2018. Вип. 3. С. 97-104.

3	Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с. : іл
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Діалог та медіація: Шлях до порозуміння Prometheus https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIATE101+2020_T1
2	Навички діалогу та медіації для потреб публічної служби https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:OSCE_EDERA+Med_101+2020/about
3	Павленко В.П., Теслик Н.М. Молоді лідери в управлінні конфліктами. Програма з розширення можливостей заради відновлення порозуміння для лідерів громад в Україні «Мир у цифровий час». 2021. https://uhrf.org/download/53.pdf
4	Теслик Н.М., Павленко В.П. Управління соціальними конфліктами: технології та можливості. Програма з відновлення миру і діалогу для внутрішньо переміщених жінок «Голос жінки має силу 2020». 2020. http://uhrf.org/download/47.pdf